

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště Liberec

Okresní pracoviště Semily

Inspekční zpráva

Základní škola Jilemnice

Harracha 97, 514 01 Jilemnice

Identifikátor školy: 600099342

Zřizovatel: Město Jilemnice, Masarykovo náměstí 82, 514 01 Jilemnice

Školský úřad Semily, Ke Stadionu 183, 513 01 Semily

Termín konání orientační inspekce: 6., 7., 8. října 1999

Čj.	085 65/99-5023
Signatura	oh5ct102

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola v Jilemnici, ul. Harracha čp. 97 je škola s právní subjektivitou. Rozhodnutím ŠÚ Semily byla nově zařazena do sítě škol dne 1. prosince 1998 pod čj. P-923/98-Kp. Odloučeným pracovištěm jsou třídy v Komenského ulici čp. 103. Součástí školy je školní družina. Škola realizuje vzdělávací program Národní škola čj. 15 724/97-20 v 1. - 8. postupném ročníku a učební plán Přechod na devítiletou povinnou školní docházku čj. 18 730/91-20 v 9. ročníku.

V letošním školním roce využívá ve vzdělávacím programu Národní škola „Daltonský plán“ jako metodu na procvičování a rozšiřování základního učiva podle schopností a zájmu jednotlivých žáků. Tento plán praktikují učitelky 1. postupného ročníku a někteří další vyučující na I. i II. stupni.

Orientační inspekce byla zaměřena na kvalitu výuky českého jazyka na I. a II. stupni, zeměpisu, dějepisu a občanské výchovy.

Český jazyk na I. stupni:

Hospitované hodiny ve III. A a V. C byly metodicky velice dobře připraveny. Obě vyučující mají zpracované tematické plány učiva a do plánování jsou zahrnuty výchovné a učební postupy pro žáky se specifickými i kombinovanými vadami. Probírané učivo bylo v souladu s osnovami i tematickým plánem.

Obě vyučující jsou odborně a pedagogicky způsobilé. Výuka probíhala ve vkusně vyzdobených učebnách, tepelné i světelné podmínky byly optimální. Vybavenost školním nábytkem odpovídala věkovým kategoriím žáků. Vhodně byly zařazeny relaxační chvíle se zpěvem v okamžiku, kdy žáci pociťovali únavu. Tempo výuky bylo přiměřené, zohledňováni byli žáci slabší i žáci s vývojovými poruchami učení. Funkčně bylo užito učebnic a pracovních sešitů, které mají schvalovací doložku MŠMT ČR.

Výběr učiva (hodina literární výchovy v 5. a gramatiky ve 3. ročníku) byl přiměřeně náročný, navazoval na předchozí učivo a stanovoval výchozí předpoklady pro učivo následující. Obě učitelky užívaly rozmanitých forem a metod práce (individuální tiché a hlasité čtení, řízený rozhovor, práce ve skupinách) a dbaly na dodržování hygienických zásad při sezení a psaní. V obou hodinách byla užita didaktická technika (radiomagnetofon při poslechu četby) a využity byly znalosti a zkušenosti žáků z domácí přípravy. Vyučující ve značné míře používaly i vlastnoručně vyrobených pomůcek. Žáci dobrým způsobem dokázali aplikovat probírané učivo (výrazné hlasité čtení, přednes básně, samostatný ústní projev, správné gramatické a věcné vztahy a souvislosti v učivu o významu slov).

Zvláště je třeba ocenit vstupní a průběžnou motivaci obou sledovaných hodin, která navozovala potřebnou atmosféru důvěry a udržovala žáky v pozornosti. Zadané úkoly byly následně vyhodnocovány buď společně žáky nebo vyučujícími. Hodnocení mělo převážně pozitivní charakter a zaměřeno bylo mimo jiné i na grafickou úroveň sešitů.

V hodinách byla udržována pracovní atmosféra, ve které nechyběl humor, ale ani prostor pro seberealizaci žáků. Učitelky vystupovaly klidně, kultivovaně s velmi pěkným vztahem k dětem.

Sledované hodiny českého jazyka na I. stupni byly hodnoceny jako vynikající.

Český jazyk a literatura na II. stupni:

Navštíveny byly hodiny v VI. B (gramatika - rozvíjející větné členy), v VII. B (slovní druhy - příslovce) a v IX. A (literatura - Pavel Kohout, Emanuel Frynta) u dvou vyučujících. Obě mají zpracované tematické plány učiva, které vycházejí v šestém a sedmém ročníku ze vzdělávacího programu Národní škola a v devátém ročníku z učebních plánů přechodu na devítiletou základní školní docházku. Do plánů jsou zahrnuty zvláštní postupy pro výuku žáků se specifickými vývojovými poruchami, kdy je kladen větší důraz na slovní projev. (Např. ve třídě VII. B je diagnostikováno sedm žáků s dyslexií).

Obě vyučující jsou odborně a pedagogicky způsobilé pro výuku českého jazyka s dlouholetou praxí. Český jazyk je vyučován v klasických kmenových učebnách, které kromě třídy IX. A působí esteticky a útulně. Pro výuku předmětu je ve škole dostatek vhodných pomůcek, didaktické techniky a odborné literatury. Jejich využití bylo funkční zvláště v hodině literatury. V hodinách byla dodržena základní psychohygienická pravidla včetně střídání různých forem činností spojených s relaxací.

Probírané učivo, předávané množství informací a s nimi spojené organizační pokyny odpovídaly specifickým podmínkám třídy (žáci s diagnostikovanými poruchami i žáci nadprůměrní). V hodinách gramatiky byly užity klasické frontální metody výuky, v literatuře i metody nutící žáky k samostatnému hledání řešení a následné aplikaci učiva (referáty, práce s knihou, recitace s přednesem). Vyučující využily jak učebnice se schvalovací doložkou MŠMT ČR, tak i učebnic alternativních, plně v souladu se zvoleným učebním programem.

Sledované hodiny byly motivačně uvedeny, žáci byli seznámeni se sledovaným cílem. V úvodní části bylo zařazeno zkoušení se zaměřením na procvičení a upevnění předchozího učiva s důrazem na praktické zvládnutí gramatických jevů. V hodině literatury byla v začátku recitována báseň (obvyklý způsob zahájení hodiny), poté následoval referát jiného žáka o přečtené knize s vystižením základní kostry děje a charakteristiky postav. Následující hodnocení předvedených výkonů bylo objektivní a žákům zdůvodněné. Zvláště silný důraz byl kladen oběma vyučujícími na spisovnou podobu jazyka a celkové vyjadřovací schopnosti žáků. Nové učivo přirozeně navazovalo na látku předchozí. V závěru hodin byla provedena rekapitulace s celkovým hodnocením.

Součástí inspekce byla i podrobná kontrola písemností žáků (sešity školní, domácí a diktáty). Sešity procvičovacího a prověřovacího charakteru jsou pravidelně kontrolovány a hodnoceny, žáci provádějí opravy se zdůvodněním pravopisných jevů. Sešity školní, které slouží k zápisu probíraného učiva, jsou vyučujícími kontrolovány méně.

Žáci měli dostatek prostoru k rozvoji svých komunikativních dovedností a uplatnění individuálního názoru. Celková příjemná atmosféra se pozitivně odrážela v kladném vztahu většiny žáků k předmětu. Obě vyučující respektují věkové zvláštnosti svých žáků, operativně reagují na citlivé klima dané třídy. V žádné hospitované hodině proto nebyly zaznamenány nežádoucí projevy chování.

Hodiny českého jazyka a literatury na II. stupni byly hodnoceny jako velmi dobré a vykazovaly nadprůměrnou úroveň výuky.

Zeměpis:

Hospitovány byly hodiny v VIII. B a v IX. A třídě. Tento předmět vyučuje pouze jeden vyučující. Časová dotace hodin korespondovala s učebním a tematickým plánem i se zápisy probraného učiva v třídních knihách.

Vyučující zeměpisu je plně odborně i pedagogicky kvalifikován s jednatřicetiletou praxí v oboru. Výuka probíhala v kmenových třídách, které nejsou k předmětu speciálně vybavené a i celkové estetické prostředí není příliš podnětné. Pomůcky, které byly v hodinách užity, jsou

již poměrně zastaralé (mapy, globus, atlasy) a potřebují výměnu. Učebnice, se kterými žáci pracovali jako s pracovním nástrojem, mají schvalovací doložku MŠMT ČR.

Vyučující byl na hodiny velmi dobře teoreticky připraven. Struktura jednotlivých hodin byla přiměřená sociálně-demografickému složení tříd, zohledňovala žáky slabší a dávala prostor pro zařazení náročnějších úkolů žákům nadaným. Výběr učiva z fyzického zeměpisu v 9. ročníku (pohyby Země) vycházel z praktických zkušeností a znalostí žáků a metodicky byl panem učitelem profesionálně dobře zvládnut. Přesto někteří žáci měli potíže s pochopením látky. Učivo v 8. ročníku (povrch ČR - horopisné soustavy) bylo postaveno na orientaci a četbě v mapě, pamětné učení bylo správně zatlačeno do pozadí. Velmi vhodně byly zařazeny zeměpisné testy, které měly v jednom případě za cíl zopakování probraného učiva a v druhém případě uvedení právě probrané látky pro domácí přípravu. V obou testech byly zadané otázky v souladu s učivem a jejich náročnost byla adekvátní schopnostem žáků. Zápisy látky v žakovských sešitech jsou věcné, někdy až příliš podrobné. Předkládané učivo bylo interpretováno srozumitelně a věcně naprosto správně s viditelnou zaujatostí vyučujícího pro svůj předmět.

Hodiny nebyly motivačně uvedeny, žáci však byli seznámeni s cíly i jejich jednotlivými částmi. Vhodně bylo využito mezipředmětových vztahů s fyzikou (gravitace, jednotky času) a přírodopisem (geologické složení, fauna a flóra horopisných soustav). Chyběly však další názorné pomůcky, které by učinily učivo pro žáky přitažlivější. Zkoušení mělo charakter zpětné vazby s důrazem na pochopení logických souvislostí a především na orientaci v mapách. Hodnocení žáků odpovídalo jejich znalostem a bylo zaměřeno na analýzu věcných chyb. V jedné ze sledovaných hodin nebylo z časových důvodů provedeno závěrečné zhodnocení.

V hodinách panovala atmosféra důvěry, žáci se chovali slušně, byli tolerantní k sobě navzájem a projevovali pozitivní vztah k výuce.

Výuka zeměpisu ve sledovaných hodinách je na dobré úrovni.

Dějepis, občanská výchova:

U dvou vyučujících byly navštíveny hodiny dějepisu ve třídách VI. A a IX. B a občanské výchovy ve třídě VIII.B. V obou předmětech mají učitelé zpracované tematické plány učiva, které časově upřesňují platné osnovy. Dotace hodin je v souladu s učebním plánem a souhlasí se zápisy v třídních knihách.

Vyučující dějepisu je plně odborně i pedagogicky způsobilý, je čerstvým absolventem pedagogické fakulty, proto zatím bez praxe. Vyučující občanské výchovy s šestnáctiletou praxí není pro tento předmět odborně způsobilý, je však v dané třídě třídním učitelem a je podrobně seznámen s rozsahem i obsahem učiva. Výuka probíhala v kmenových třídách, které jsou kromě IX. B esteticky čisté a upravené. Škola disponuje dostatečným množstvím pomůcek a učebních textů pro dějepis, v menší míře pro občanskou výchovu, kde žáci mají k dispozici učebnice pouze ve škole. Schází tak možnost lepší domácí přípravy. Ve sledovaných hodinách nebyla užita didaktická technika, charakter učiva to však nutně nevyžadoval.

Předkládané učivo (dějepis - neolitická revoluce v VI. A, charakter rakouského politického života v IX. B, občanská výchova - sociální skupiny v VIII. B) bylo přiměřeně náročné a zohledňovalo žáky slabší i více nadané. Ve výuce byly uplatněny různé druhy forem činností, využity byly i další zdroje informací (odborné historické publikace) a byl dán prostor žákům pro vyjádření vlastního názoru, zejména v občanské výchově, kdy byla velmi citlivě řešena problematika sociálních skupin a s nimi spojených negativních jevů. V hodinách dějepisu se objevily drobné metodické chyby v organizaci výuky, které byly s panem učitelem projednány.

V úvodu vyučovacích jednotek byli žáci seznámeni s úkoly, které je čekají. V občanské

výchově pan učitel vhodně využil mezipředmětových vztahů s literaturou (Jaroslav Foglar), v dějepisu byla jedna z hodin velmi zdařile motivována postavou císaře Františka Josefa I. Žáci byli za své výkony hodnoceni objektivně, při řešení jednotlivých úkolů jim byla poskytnuta pomoc. Zadávané úkoly (písemná prověrka z dějepisu v VI. A) byly přiměřené, pouze forma zadávání (diktování otázek skupinám A a B) byla pro žáky náročnější. Grafické projevy žáků v sešitech mají rozdílnou úroveň a nejsou vyučujícími ani v delším časovém horizontu opravovány.

Ve sledovaných hodinách byl patrný velmi hezký vztah učitelů k žákům. Ti také pozitivně ovlivňují vzájemné vztahy k posílení důvěry a spolupráce. Ani zde nebyly zaznamenány projevy nežádoucího chování žáků.

Hodiny dějepisu byly hodnoceny jedenkrát velmi dobře (s výraznou převahou pozitiv) a jedenkrát dobře. Úroveň výuky občanské výchovy je velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Všichni vyučující, u kterých byla provedena hospitace spojená s kontrolou přípravy na vyučování, přistupují ke své práci zodpovědně a profesionálně. Jsou nejen dobrými odborníky ve své aprobaci, ale zároveň se snaží o efektivní výchovné a metodické postupy v realizaci příslušných učebních programů.

Kvalita výuky sledovaných předmětů je ve škole velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

V rámci hospitovaných předmětů byla sledována i činnost metodických orgánů. Je možno konstatovat, že tato činnost je neformální, neboť jednotliví vyučující si vzájemně korigují svoje didakticko-metodické postupy a zároveň se obohacují o získané zkušenosti. Inspekce doporučuje sloučit předmětovou komisi dějepisu se zeměpisem a občanskou výchovou.

Dále byly porovnávány hodinové dotace sledovaných předmětů v programech „Národní škola“ a učební plán „Přechod na devítiletou povinnou školní docházku“ se skutečností zapsanou v třídních knihách. Inspekce konstatuje, že nebylo shledáno rozporu.

Škola nabízí v rámci povinně volitelných předmětů cvičení z českého jazyka pro 8. a 9. ročník a pro dějepis plánuje ustanovení historického kroužku ve spolupráci s Krkonošským muzeem v Jilemnici. Žáci II. stupně se účastní olympiády v českém jazyce (školní - krajské kolo) a v rámci divadelního kroužku pro žáky 5. - 7. ročníků pořádají představení pro širší veřejnost (např. pro postižené děti v léčebně Železnice a v Domově důchodců v Rokytnici nad Jizerou).

V tomto školním roce je realizován ve škole tzv. Daltonský plán jako metoda samostatné práce žáků, kdy jsou uplatňovány tři základní principy - volnost, samostatnost a spolupráce. Princip volnosti spočívá ve volbě pracovního místa a svobodnou volbou pořadí předmětů denních úkolů. Samostatnost spočívá v ovládnutí své schopnosti výběru úkolů přiměřené náročnosti. Spolupráce pak ve schopnosti dětí naslouchat jeden druhému a pomoci slabším. Dalším principem „Daltonského plánu“ je sezení žáků při práci po určitou dobu na nafukovacích balónkách, což koriguje vadné držení těla. Škola v této oblasti získává zkušenosti v Základní škole v Husově ulici v Brně a učitelky, které se s tímto plánem seznámily, realizují úspěšně jeho možnosti v některých třídách I. i II. stupně. Protože se jedná o navýšení finančních

prostředků, získala škola již řadu sponzorů, kteří přispěli na nákupy encyklopedií, nafukovacích míčů a dalších nezbytností. Inspekce zhlédla jednu vyučovací hodinu tohoto „plánu“, kdy paní učitelka ve třídě I. A prokázala svoje didakticko-metodické schopnosti a přirozenou autoritu v postupu takového dosud netradičního pojetí opakování látky. Daltonský plán ve své podstatě prohlubuje zvolený učební program Národní škola, proto školní inspekce doporučuje pokračovat v jeho realizaci.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Učební plán Národní škola čj. 15 724/97-20
- Učební plán Přejed na devítiletou povinnou školní docházku čj. 18 730/91-20
- Podkladová inspekční dokumentace
- Zařazovací listina do sítě škol
- Tematické plány sledovaných předmětů
- Třídní knihy hospitovaných tříd
- Zápisy z jednání metodických orgánů sledovaných předmětů
- Dokumentace k „Daltonskému plánu“
- Výroční zpráva školy
- Hospitační záznamy ČŠI
- Písemnosti žáků

ZÁVĚR

Vymezení zásadních pozitiv:

- Velmi pěkný vztah vyučujících k dětem, přátelská atmosféra ve výuce,
- vysoká estetická úroveň tříd na I. stupni,
- zohledňování žáků se specifickými vývojovými poruchami ze strany vyučujících.

Vymezení negativ:

- Nedostatečné materiální vybavení pomůckami a didaktickou technikou pro zeměpis,
- nízká estetická úroveň vyšších tříd na II. stupni,
- nízká frekvence kontroly sešitů žáků v zeměpisu, dějepisu a občanské výchově.

Doporučení ČŠI škole k další činnosti:

- Sloučit předmětovou komisi zeměpisu s dějepisem a občanskou výchovou,
- pokračovat v realizaci „Daltonského plánu“ ve vybraných třídách,
- zvýšit estetickou úroveň tříd vyšších ročníků II. stupně,
- věnovat vyšší pozornost kontrolám sešitů v zeměpisu, dějepisu a občanské výchově.

V oblasti sledovaných předmětů český jazyk na I. a II. stupni, zeměpis, dějepis a občanská výchova plní škola svoji funkci velmi dobrým způsobem.

Podmínky pro výkon školní inspekce byly vynikající.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko ano

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
	Mgr.Pavel Antoš	Antoš v. r.

V Semilech dne 15. října 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. října 1999

Razítko ano

Hana Adámková v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání	Podpis příjemce nebo čj.
---------	------------------------	--------------------------

	inspekční zprávy	jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Semily	25. 10. 1999	085 76/99-5023/B
Zřizovatel MěÚ Jilemnice	25. 10. 1999	085 76/99-5023/A
Rada školy JUDr. Bulušková, Jilemnice, Kozinec 934	25. 10. 1999	085 77/99-5023

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	-----